

સખીવજી શેઠયા

શેઠ માણેકજી ફરામજી હોરમજી શેઠનાં

તેમણું દુઃખઠાયક મરણું અને તેમની જીંદગીનો તથા પરમાર્થી
કામોનો હિવાસ-સખી સાથે,

(સને ૧૨૮૭નાં જી.રાસ્ટ્રીયન કેલેન્ડર ઉપરથી)

સોરાજી મનચેરજી જીગોશે મુંગધ વરતપાન પ્રેમમાં તંબ ૨૬૪ મીં નાદરશાહ વફીલના
ખંગલામાં પ્રોકટર રોડ, ચાંટરોડ, મુખબગાં છાપી નોરાજી મનચેરજી જીગોશે
વાઇટ હ કોમ, યુન્યાખાના નજીક, ચાંચપુગલી અને હોરમજી મનચેરજી
જીગોશે મેમાનતું ઘર, વાકામોહલા, ચીરાખતર મુ ૧૪માં પ્રગટ કીધી છે.

ખાનગી ઉપયોગ માટે

પઝદેખરદી સને ૧૨૮૭

ધણી સને ૧૯૧૭

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૭૧૫૩

વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ મ. પ્રોડેસ ફરિશ્તી રરિમન

શેર નં. ૭૫૦૫૨૧૨

વિષય સૌંદર્ય ૮૪૨૫

જોડે માગેકજી ફરામજી દ્વારમજી શેડના
મુંબકના જાણીતા શેડ્યા અતે મીલકતવાર,

ઉમર વગ્ગ ૫૦

જનમ—ગેજ ૧૮ મો માહા ૯ મો જેડેનગાગી મંતે ૧૨૩૪ ચક્રેજગદી,
તારીખ ૭ મા જુન અને ૧૮૪૫ ઈસવી,
સતી ૧૯૨૭ ના ગેજ ગુ પ ને તાર મુગ્ગ.

મરણ—ગેજ ૨૦ માહા ૩ મો જેડેનગાગી મંતે ૧૨૮૪ ચક્રેજગદી,
તારીખ ૨૭ ડિસેમ્બર સતે ૧૯૪૬ ઈસવી,
સતી ૧૯૬૭ ના માગવા ગુ ૮ ન તાર મતી

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કૌપીરાઈર-સંગ્રહ
૭૨૬૩
—

શેઠ માણેકજી કરામજી હોરમજી શેઠનાનું

દુઃખદાયક મરણ અને તેમનું

જનમ ચરીત્ર.

પારસી જરથોસ્તી ગ્રંથો જોયો જાહેર પુરૂષ તરીકે પોતાના ખાનદાનની મોટાઈ, ધરમીપણાં, દયાલુપણાં, ખાનગી ઉંચી કારકીર્દી વગેરેથી કોમને સારી રીતે ઉપયોગી થઈ પડી કોમનું માન મેલવવા પામે છે, તેઓમાંના એક મરહુમ શેઠ માણેકજી કરામજી હોરમજી શેઠના હતા, જેઓ ગુજસતે સાલમાં ૫૦ વરસની વયે બેહેસ્તનશીન થયા છે, જેની નોંધ લેતાં દલગીરી ઉપજે છે. એમનું શેઠ ખાનદાન કુટુંબ જે પોતાનાં ધર્મીપણા, સખાવત તથા કોમહીતકારી-પણા માટે જાણીતું માનીતું છે, તે ઉંચ ખાનદાનના નામીયા શેઠયા શેઠ કરામજી હોરમજી બમનજી શેઠનાના એઓ વડા સાહેબજાદા થતા હતા, અને પોતાના પીતાજીની હયાતીમાંજ ગુજર પામ્યા છે. એઓના બપાવા શેઠ હોરમજીની તેમજ એઓના કાકા શેઠ હીરજીભાઈની કારકીર્દી ઘણી ઝલકતી છે કે જેઓ મુંબઈની પારસી યંચાયતના માનવંત અકાબર તેમજ સર જ. જી. સ્કુલના અધીકારી હતા. મરહુમ શેઠ માણેકજીએ પોતે અત્રે કેળવણી લઈ મેટરીક પસાર કરવા પછી પોતાના પીતાજીની બોહોલી ઇસ્ટેટોની દેખરેખ રાખતા હતા. એઓ જાતે ધર્મચુસ્ત, સખીતબે, બાહોશ, નમાના ને લાયકીવાળા હતા, અને પોતાના વડીલનાં ધર્મ-ખાતાંના વહીવટોમાં પોતાના પીતાને મદદ કરતા હતા, કે જેઓ હજી હૃદય્યાત છે અને એવણે ક્રીષેલી સખાવત લગલગ ચાર લાખ રૂપ્યા જેટલી થવા ગઈ છે. તેમને બુઢાપામાં પોતાના સપુતના મરણની ગયલી ખોટ અસહ્ય છે, જે માટે કોમમાં વાજખી રીતે જે દીલસોજી તેઓ તરફ ખેંચાઈ છે, તેમાં અમે જીગરથી ભાગ લઈએ છીએ, અને મરહુમ શેઠ માણેકજીના પાક રૂઢને પરવરદેગાર બુલંદ બેહેસ્ત બદ્દે એવી દુવા ગુજરીએ છીએ.

શેઠ માણેકજી કરામજી હોરમજી શેઠનાનો જનમ મુંબઈમાં રોજ ૧૮ મો રસને ચઝદ માહા ૬ મો આદર ચઝદ શેહેનશાહી સને ૧૨૩૬ ચઝદેજરદી, તારીખ ૭ મી જુન સને ૧૮૬૬ ઇસ્વી, હીંદુઓના સંવત ૧૯૨૩ ના જેઠ શુદ્ધ ૫ ને વાર શુકરને દીને થયો હતો, અને એઓ શેઠનું અકાળ મરણ મુંબઈમાં નંબર ૨૫, વોડળી રોડ, એસપલેનેડ ઉપરના બંગલામાં રોજ ૨૩ મો દેપદીન દાદાર, માહા ૩ જો પોરદાદ અમસાસપદ શેહેનશાહી સને ૧૨૮૬ ચઝદેજરદી, તા. ૨ જી ડીસેમબર સને ૧૯૧૬ ઇસ્વી, હીંદુઓનાં સંવત ૧૯૭૩ ના માગશર શુદ્ધ ૮ ને વાર સનીને દીને નીપજવાથી મરણ વખતે એવણની વય ૪૯ વરસ અને છ મહીનાની હતી.

શેઠ માણેકજીએ મુંબઈની ફાઈ પ્રોપ્રાઈટરી હાઈ સ્કુલમાં કેળવણી લઈ સને ૧૮૮૮ ના સાલની આખેરીએ અતરેની યુનીવર્સીટીની મેટ્રીક્યુલેશનની પરીક્ષા પસાર કરી હતી. ૧૮૮૯ ના સાલમાં સેન્ટ જેવીયરસ કોલેજમાં દાખલ થઈ કેટલોક વખત સુધી પોતાનો અભ્યાસ કરવા બાદ એ કોલેજ છોડી દીધી હતી. એવણે કોલેજ છોડવા પછી પોતાના પીતાજી શેઠ ફરામજીની બોહોળી ઇસ્ટેટોનો વહીવટ પોતાના પીતાજીની સાથે મલી કીધો હતો. તેને સુધારવા વધારવામાં ઘણીજ કાળજી રાખી પોતાની કીમતી મદદ આપતા હતા, તેમજ એ ઇસ્ટેટોમાં વસનારા ભાડુતોના સુખ સગવડપર ધ્યાન આપી પોતાથી બનતું કરી દરેક રીતની સગવડ કરી આપતા હતા. વળી પોતાના વડવાઓના ધરમખાતાઓના વહીવટમાં પોતાના પીતાજીને દરેક રીતે મદદગાર થઈ પડ્યા હતા તેથી મરહુમની સહલા દરેક બાબદમાં લેવામાં આવતી હતી. પોતાની અકલ હુશીયારીથી કામ કરવાથી પોતાના બુઝરગ પીતાજીને એવણના ઘડપણના વખતમાં શેઠ માણેકજી ઘણા ઉપયોગી થઈ પડ્યા હતા.

શેઠ માણેકજીને ઇસ્વી સને ૧૮૯૭ ના સાલમાં લંડનની રોયલ સોસાયટી ઓફ આરટના ફેલો તરીકે ચુંટી કાઢવામાં આવ્યા હતા. એવણ મુંબઈના શેઠ હોરમજી બમનજી વાહાડયાજીવાળાં આત્મશબ્દેહરામના બાજ નશન ફંડનાં ટ્રસ્ટી નેમાયા હતા અને તેના વહીવટમાં સારો ભાગ લઈ મદદ કરતા હતા. એ ઉપરાંત ધી હીંદુસ્તાન પ્રેસ, એડવર્ડ પ્રેસ, એલેક્ઝાન્દ્રા પ્રેસ, તેમજ બીજી બેઈટ સ્ટોક કંપની તથા મંડળીના ડીરેક્ટર હતા.

શેઠ માણેકજીની શેહાદી બાઈજી સુનાબાઈ તે અતરેના બાણીતા સખી શેઠયા મરહુમ શેઠ ખરશેદજી ફરદુનજી પારખના દીકરા મરહુમ શેઠ અરદેશરજીની બેટી સાથે તા. ૨૧ મી જાનેવારી ૧૮૯૪ ને દીને મુંબઈમાં ઘણી ધામધુમથી થઈ હતી. એ લગનની ખુશાલીમાં એવણના પીતાજી શેઠ ફરામજીએ રૂપ્યા પાંચ હજારની રકમ તે વખતે ધરમખાતે આપી હતી. એવણને ત્યાં બે બેટાઓની વૃદ્ધિ થઈ હતી, તેમાં હાલમાં હયાત બેટા મી. કે. બશર સ્કુલમાં અભ્યાસ કરે છે.

શેઠ માણેકજી વીચારવંત, ઘણા દયાળુ ને મલતાવડા સ્વભાવના હતા. એવણે બે કે માતબર કુટુંબમાં જનમ લીધેલો હોવા છતાં બહુજ સાલેસ અને નમન-વાઈવાળા ગ્રહસ્થ હતા તેમજ કેઈનું કામ કરી આપવાને ઘણા આતુર રહેતા હતા.

શેઠ માણેકજીના ઉઠમણાની થયલી કીયા.

મરહુમ શેઠ માણેકજીની પાયદસ્તની કીયા વેળા એક મોટી દબદબાભરી મીજલશ લેગી મલી હતી. એવણના મરણથી એવણના બુઝરોગ પીતાને તેમજ કુટુંબને જે ભારે ખોટ ગઈ છે તે માટે સરવે તરફથી દીલસોજી ખેંચાઈ હતી. બેહસ્તનશીન શેઠ માણેકજીના ઉઠમણાની ગંભીર કીયા મરહુમ શેઠ મંચેરજી બમનજી શેઠનાની દરેમેહેરમાં પાછલા પોહરના ૩ કલાકે કરવામાં આવી હતી જે વખતે મોટી મીજલશ લેગી મલી હતી. મરહુમ શેઠ માણેકજીના ઉઠમણાની કીયા

શેઠ માણેકજી દ્રામજી હોરમજી શેઠનાનું દુઃખદાયક મરણ અને તેમનું જનમ ચરીત્ર. ૩

પુરી થવા બાદ એવણના પુણ માટે મરહુમની પોતાની પુ'જમાંથી તેમજ એવણના પીતાજી, ધણીયાણી તથા કુટુંબીઓ તરફથી રૂ.૪૪૦૦૦ ની નાદર રકમ ધરમખાતે આપવાનું બહિર કરવામાં આવ્યું હતું જેની વીગત નીચે મુજબ છે:—

મરનારનાં બાવા શેઠ દ્રામજી હોરમજી બમનજી શેઠનાએ	૩૫૧આ. ૩૦૦૦૦
મરનારની પોતાની પુ'જમાંથી	૭૦૦૦
મરનારનાં માતાજી બાઈ જરખાઈ દ્રામજી હોરમજી શેઠનાએ	૧૦૦૦
મરનારનાં વિધવા બાઈ સુનાબાઈ માણેકજી દ્રામજી હોરમજી શેઠનાએ	૧૫૦૦
મરનારનાં દીકરા શેઠ કેબસરૂ માણેકજી દ્રામજી હોરમજી શેઠનાએ	૧૫૦૦
મરનારનાં સસરા મરહુમ શેઠ અરદેશર ખરશેદજી ફરદુનજી પારખનાં દીકરાઓ તથા દીકરીઓએ	૧૦૦૦
મરનારનાં લાઈ શેઠ હોરમસજી દ્રામજી હોરમજી શેઠનાએ	૫૦૦
મરનારનાં બેહેન બાઈ બચુબાઈ સાપુરજી તશરવાનજી ચાંદાલાઈએ	૫૦૦
મરનારનાં બેહેન બાઈ ધનબાઈજી દોશાલાઈ રૂશતમજી શેઠનાએ	૫૦૦
મરનારનાં બેહેન બાઈ હુમાંબાઈ દ્રામજી હોરમજી શેઠનાએ	૫૦૦

કુલે રૂ.૪૪૦૦૦

ઉપલા રૂખ્યામાં કાંઈ વધારો કરી જરથોસ્તીઓને લાલનું એક નવું જુદું ધરમખાતું સ્થાપવાનો મરહુમ શેઠ માણેકજીના બાવા શેઠ દ્રામજીનો વીચાર છે.

શેઠ માણેકજીનું કુટુંબ.

શેઠ માણેકજી દ્રામજી શેઠનાનું “શેઠ ખાનદાન” કુટુંબ ઘણું પ્રખ્યાત તેમજ નામીયું છે. શેઠ ખાનદાનના વડીલ પેહલવેહલા સ્થાપક પુરૂષ રૂશતમ માણેક નામે સુરતના નામીયા વેપારી અને નવસારીના ભગર સાથના મોબેદોના વંશના હતા. મરહુમ શેઠ માણેકજીના બપાવાના બપાવા બેહેસતનશીન શેઠ સોરાબજી માણેકજીને નામે જાણીતા ગ્રહસ્થ ચર્મ ગયા છે. એવણના બીજા દીકરા શેઠ બમનજીએ બંગાલ ખાતેનો અકીક, રેશમ વગેરેનો વેપાર કીધો હતો અને ૬૨ વર્સની ઉંમરે તા. ૨ જી અક્ટોબર ૧૮૧૬ ને દીને મરણ પામ્યા હતા. એવણના દીકરા શેઠ હોરમજી (તે મરહુમ શેઠ માણેકજીના બપાવા) નામીયા શેઠયા તથા વેપારી થઈ ગયા છે, જેણે મુંબઈની પારસી પંચાયતના અકાબર, તથા સર જ. જી. પારસી બેનેવોલન્ટ ઇનસ્ટીટ્યુશનના અધીકારી તથા તે વેળાના અથોરનાન ટોળાના વડા હતા. તેમજ ૧૮૨૬-૨૭ ની કબીશાની મોટી તકારારો વેળા ઠડેલી શેહેનશાહી કમીટીના સેક્રેટરી હતા. શેઠ હોરમજી તેમજ શેઠ માણેકજી મેરવાનજી શેઠના અને બીજાઓની આગેવાની હેઠળ પુણા ખાતે તા. ૨૮ મી એપ્રિલ ૧૮૩૫ ને દીને એક દબમું પરથવામાં આવ્યું હતું જે પાછળ રૂ.૫૦૦૦ નો ખરચ થયો હતો જેમાં શેઠો હોરમજી અને માણેકજીએ મોટો ફાલો આપ્યો હતો. શેઠ હોરમજી તા. ૨૬ મી નવેમ્બર ૧૮૫૩ ને દીને ૭૧ વર્સની ઉંમરે મરણ પામ્યા હતા.

એવણુના વડા દીકરા શેઠ હીરજીભાઈ (તે મરહુમ શેઠ માણેકજીના ઝાકા) મુંબઈની પારસી પંચાયતના ટરસ્ટી, સર જ. જી. ઈનસ્ટીટ્યુશનના તથા બીજી મંડળીઓના અધીકારી હતા. શેઠ હોરમજી બમનજી વાહાડયાજીના આતશબેહરામના ૧૮૩૪ થી ૧૮૪૬ સુધીના બોયના વારાના રૂ૭૦૦૦ જે શેઠ હીરજીભાઈના બાવાને હસ્તક હતા, તે પછી એમને હસ્તક તેમજ એમના ભાઈ શેઠ ફરામજી (તે મરહુમ શેઠ માણેકજીના પીતાજી) ને હસ્તક લાંબી મુદત સુધી વાંધામાં પડી રહ્યા હતા. તે રૂપયા એ બંને ભાઈઓએ સાચવીને રૂ૪૨૦૦૦ સુધી વ્યાજે વધારી કીધા હતા, એ રકમ એઓએ પોતાની ખુશીથી ૧૮૮૫ માં બીજા ટરસ્ટીઓને સ્વાધીન કીધી હતી. શેઠ હીરજીભાઈ તા. ૨૩ મી સપ્ટેમ્બર ૧૮૮૮ ને દીને ૮૪ વરસની બુજરોગ વયે બેહિશતનશીન થયા હતા.

સખી વજુદ શેઠ ફરામજી હોરમજી બમનજી શેઠના જેવણ મરહુમ શેઠ માણેકજીના પીતાજી થાય છે તેવણ ઘણા સખી તેમજ ધરમચુસ્ત છે અને લગભગ તેયાશી વરસની બુજરોગ વયે પુગેલા છે. એવણુનો જનમ રોજ ૨૮ મે જમીયાદ યજ્ઞ માહા ૪ થો તેશતર તીર સને ૧૨૦૪ ય. ૦, તા. ૨૬ મી જાનેવારી ૧૮૩૫, સંવત ૧૮૯૧ ના પોષ વદ ૧૩ ને વાર સોમે થયો હતો. પોતાના વડીલોથી મલેલી બહોળી ઇસ્કોટો એવણુ ધરાવે છે અને તેનો સારી રીતે વહીવટ કરે છે. એવણુ પોતાની આખી જીંદગી દરમ્યાન પોતાની દોલતનો સદ ઉપયોગ કરી લગભગ ચાર લાખ રૂપયાની મોટી નાદર રકમ સંભાવતી કામો માટે તેમજ ટ્રસ્ટ કરી આપી છે. એમને બે બેટાઓ અને ૪ બેટીઓની વરૂંધી થઈ હતી. તેમાં હાલમાં એક બેટા શેઠ હોરમજી તેમજ ૩ બેટીઓ હયાત છે. શેઠ હોરમજી બમનજી વાહાડયાના આતશબેહરામના બાજ રોજગારના અને મરહુમ શેઠ મનચેરજી બમનજી શેઠનાની બહારકોટની દરેહમેહરના વરસો થયા ટરસ્ટી તરીકે એવણુની નેમણુંક કરવામાં આવી છે. વળી ઘણી મંડળીઓને પોતાની પેટરોનેજ આપી તેના લાંબક મેમબર થયલા છે. એવણુ ઘણા નમાના ખાલેશ તથા પરગણુ ખવાસના ગ્રહસ્થ છે, જેવણુ પોતાની જીવાનીના વખતમાં ઈસ્વી સને ૧૮૫૭ ના સાલમાં ચેમ-બરનો બનાવેલો નકલ કરવા લાયક અતી નશીએટ, આપનારો માહા પુરૂષોના જણમારાના હેવાલના પુસ્તકનો શુજરાતીમાં તરબુમો કરી તેની ચોપડીઓ છપાવી લોકોમાં મુક્ત વેંદુચી હતી.

શેઠ ફરામજીએ પોતાના મરહુમ પીતાજી શેઠ હોરમજી બમનજી શેઠનાની યાદગારી કાયમ રાખવા માટે તારદેવ વાહાડયા રોડ ઉપર ગરીબ જરથોસ્તીઓના રહેઠાણ ફંડના ટરસ્ટીઓને રૂ૫૦૦૦૦ ને ખરચે એક મોટું કુસાડે મકાન બંધાવી યજ્ઞદેજરદી સને ૧૨૮૫ ના સાલમાં લેટ આપયું છે. પુણા ખાતે એવણુના મુરખી-ઓની આગેવાની હેથલ બંધાયલા દોખમાંની જીની સગડીમાં રૂ૨૫૦૦ ને ખરચે નવું બાંધકામ કીધું છે અને દેશાવરોથી લાવતા રૂવાનોની ધરમ કીરીઆ કરવા માટે રૂ૧૫૦૦ ને ખરચે ઓરડો બંધાવી આપ્યો છે. સને ૧૮૬૦ માં શેઠ ફરામજીએ પોતાના માતાજી બાઈ રતનબાઈના પુણ માટે મુંબઈની પારસી પંચાયત હસ્તક ગરીબ

લાચાર જરથોસ્તી વીધવાઓને આશરે આપવા માટેનું નવું ફંડ ચાલુ કરી રૂ.૨૦૦૦૦ તેમજ એવણના બેહુન સુનાબાઈના પુણ્ય માટે ગરીબ જરથોસ્તી છોકરીઓને પરણાવવા આશરે આપવા માટે બીજું નવું ફંડ ચાલુ કરી રૂ.૧૫૦૦૦ લેટ આપવા હતા અને એ બેઉ ફંડોમાં બુદ્ધી બુદ્ધી, વખતે મઠી રૂ.૧૧૦૦૦ ની વધુ રકમ આપી હતી. એ સમયમાં ધી બમનજી દીનશાહ પીટીટ પારસી જનરલ હાસ્પીટલમાં રૂ.૫૫૦૦, નવસારીના દાબુ હાસ્પીટલમાં રૂ.૩૦૦૦, નવસારીના દોરાબજી મેહતા સુવાવડખાનામાં રૂ.૩૫૦૦, સર જમશેદજીની સ્કુલનાં લોજન ફંડમાં રૂ.૧૫૦૦, બેરામજી જીજીબાઈ પારસી ચેરીટેબલ ઇનસ્ટીટ્યુશનમાં રૂ.૧૦૦૦, સંજન મેમોરીયલ કોલમ ફંડમાં રૂ.૧૦૦૦, જ. ન. પીટીટ આરફનેજમાં રૂ.૨૦૦૦, મુંબઈની પારસી પંચાયત હસ્તકના બુદ્ધા બુદ્ધા ફંડોમાં આપેલા રૂ.૧૬૦૦૦ તેમાં લાચાર જરથોસ્તીઓને સુક્ત બનાવવા આપવા માટે રૂ.૫૦૦૦ આપ્યા હતા. વળી અગીયારી, સુવાવડખાના, દુકાળ, સંકટ, સ્કુલો, યાદગારી વગેરે બીજા બુદ્ધા બુદ્ધા પરચુટણ ફંડો, ધરમખાતાઓમાં નામઠી મોટી રકમો આપી છે અને હજી આપણાં નામ છે.

શેઠ ફરામજી હોરમજી શેઠનાએ તેમજ એવણના લગ્નીજ બાઈ બચુબાઈ કા. શેઠનાએ સાથે મઠી રૂ.૬૦૦૦ ની કીમતનું મોટું રૂપાનું અફરગાનીયું ૧૮૯૬ માં પ્રહારકોટની શેઠ મનચેરજી બમનજી શેઠનાવાલી દરેહમેહરનાં આતશના કેબલા માટે લેઈ આપ્યું હતું.

શેઠ માણેકજીએ સેંટ ઝેવીયર કોલેજમાં અભ્યાસ કરીધો હતો, તેથી એવણના મરણ માટે સેંટ ઝેવીયર કોલેજ મેગેઝીનનાં ફેબ્રુઆરી ૧૯૧૭ ના અંકમાં સખી સાથે નીચે સુજબ લખાણ કરવામાં આવ્યું છે:—

MR. MANEKJI FRAMJI SETHNA:

We regret to have to record the premature death of Mr. Manekji Framji Sethna, on December 2, 1916. Mr. Sethna was born June 7, 1867. After passing his matriculation in the year 1888 from the Proprietary High School, he joined this College in the year 1889.

Mr. Manekji was born in Bombay on 7th June, 1867. He comes of a family known as 'Setnas,' a family held in great esteem and regard in Bombay. His father, Mr. Framji Hormasji Sethna is one of the Parsi Sethias. After leaving school Mr. Manekji attended St. Xavier's College, and during his lifetime he always and invariably bore happy memories and carried pleasant recollections of this his Alma Mater. After his College career, he joined his father in the management of his large estate, and it was here that, the training and education he had in the above College, stood him in good stead. He was unassuming and unostentatious to a degree, and he did such of the good work as fell to his lot in a way which clearly showed

that he was proof against "the sweet seducing charms of popular applause." He loved the poor, as he loved his God, and was keen about the wants of those who were under the ban of chill penury. He carried a disposition which was genial, a heart warm and sympathetic. He was a typical Zoroastrian of the old school.

Mr. Manekji had enriched his knowledge of the world by his wide travels over India and extensive journeys in Europe. He was, besides, elected in June 1897, in Europe, a member of the Society for the encouragement of arts, manufactures and commerce established in Europe. He died on 2nd December 1916, after a protracted illness, nobly and heroically borne, at his residence 25, Waudby Road. He leaves behind him his aged grief-stricken parents, a widow and an only son and a large circle of sorrowing friends and admirers of all communities.

Mr. Manekji died young, for God willed it so, or it may be a case of "those whom the gods love, die young."

We take from the *Times of India*, December 13, 1916, the following notice of the deceased :—

"Mr. Manekji Framji Sethna who died on December 2, at his residence Waudby Road, Bombay, was the eldest son of Seth Framji Hormasjee Sethna, one of the last great Parsi Sethias. The deceased was the son-in-law of the late Ardaseer Cursetji Fardunji Parkh. His untimely death has evoked great sympathy with the members of both these families—Sethnas and Parakhs. The deceased was a staunch Zoroastrian, he shunned gaieties, was extremely unassuming and always had the well being of his community at heart. Besides his aged father and mother, he leaves a widow, an only son Kaikhosru, one brother and three sisters. He will be greatly missed by a large circle of friends not only of his, but of all communities. During the Oothnama Ceremony, which took place on December 4, a large sum of Rs. 44,000 was declared to be devoted for charity in memory of the deceased by Framji Hormasji Sethna, father of the deceased, and other members of his family."

The College extends to his bereaved family the deepest sympathy, for this untimely cutting off of one who had won the hearts of all who knew him.

મરહુમ શેઠ માણેકજી પ્રરાંમજી હોરમજી શેઠનાની વંશાવલી.

